

[Landbrugsministeren.]

giver Udvalget Indstilling til Landbrugsministeriet, som derefter skal træffe sin Afgørelse i Løbet af en Uge. Accepteres Tilbudet derimod ikke, skal det tilbagesendes Ejeren med en Paategning herom, og Ejeren har derefter Ret til at sælge Ejendommen til anden Side til den samme Pris, til hvilken han har tilbudt Jordlovsudvalget den, eller til en højere Pris. Det er dog en Betingelse, at Salget til anden Side berigtiges ved Tinglysning af endeligt Skøde inden 1 Aar.

Endelig er der foreslaaet strenge Straffebestemmelser for Overtrædelse og Omgaaelse af Bestemmelserne om Statens Forkøbsret.

Det er første Gang der gennemføres en virkelig effektiv Forkøbsret for Staten til Erhvervelse af Jord til Oprettelse af mindre Landbrug og til Tillægsjord til de saakaldte indeklemt Husmandsbrug.

Med denne Forkøbsret vil der formodentlig være Mulighed for at fremskaffe tilstrækkelig Jord til nye Brug. Derimod er jeg bange for, at Bestemmelsen ikke er tilstrækkelig til Opfyldelse af det andet, meget vigtige Formaal: Fremskaffelse af Tillægsjord. Da ca. Halvdelen af Landejendommene afhændes ved Familiesalg og disse er fritaget for Forkøbsretten, kan der altsaa ingen Jord faas fra alle disse Ejendomme, selv om de er aldrig saa store og aldrig saa velbeliggende og velegnede til at afgive Tillægsjord. Jeg har intet imod, at disse Familieejendomme fritages for Afstaaelse af Jord til nye Brug, men det er en meget stor Mangel ved Lovforslaget, at de ogsaa bliver fri for at aflevere Tillægsjord, hvorved mange berettigede Ønsker om Tillægsjord ikke kan imødekommes.

Det vil formodentlig derfor ogsaa vise sig, at alt for faa af de indeklemt Husmandsbrug vil kunne faa Tillægsjord efter denne Lov, og jeg beklager derfor, at man ikke har kunnet tiltræde mit Forslag om, hvis det efter 5 Aars Forløb viser sig, at mange berettigede Ønsker om Tillægsjord ikke er imødekommet, da at give Statens Jordlovsudvalg Ret til — hvor Udvalget skønner det rigtigt over for de indeklemt Husmænd og rimeligt over for det større Landbrug,] der skal aflevere Jord —, naar ingen anden Vej er mulig, da at foretage Ekspropriation af Tillægsjord mod fuld Erstatning.

Til Trods for disse Begrænsninger af Mulighederne for at komme de indeklemt Husmænd til Hjælp med Tillægsjord, maa jeg dog anse Lovforslaget i den foreliggende Form for et meget betydningsfuldt Fremskridt paa dette Omraade i Forhold til den hidtidige Lovgivning.

De i Lovforslaget om Udlaan til Statshusmandsbrug m. m. indeholdte Bevillinger og Maksimumsbeløb for Statslaan svarer i det væsentlige til de Forhøjelser, der er foretaget ved de seneste Tillægslove til Loven af 29. Marts 1943, sidst ved det Lovforslag, som er vedtaget her i Landstinget den 4. Maj i Aar. Lovforslaget indeholder yderligere en Forhøjelse af Laanesatserne for Byggelaan til Gartnerier og for Tillægslaan til bestaaende Statshusmandsbrug.

Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale, at de to Lovforslag vedtages her i det høje Landsting, ligesom de er vedtaget i det høje Folketing.

Chr. J. Hansen: Et af de Spørgsmaal, der Gang paa Gang gennem adskillige Aar har givet Anledning til Diskussion og Debat i den danske Rigsdag, er jo Jordspørgsmaalet. I et Land som Danmark, hvor der faktisk ikke findes andre Raastoffer end Jorden, hvor Landbruget er vort største eksportproducerende Erhverv, og hvor Landmanden, den danske Landmand, i Samarbejde med Industrien og Videnskaben ikke alene har været i Stand til at fremskaffe en Produktion af Verdens fineste Fødevarer, der har vundet Anerkendelse overalt, hvor den har været udbudt paa Markedet, men hvor ogsaa Landmanden har bygget op en Andelsbevægelse, der har vakt Beundring og Opmærksomhed i store Dele af Verden, er det ikke saa mærkeligt, at Jordspørgsmaalet vækker Interesse og giver Anledning til Debat.

Det er vel derfor kun naturligt, at det Lovforslag, der nu er forelagt om Udstykning og Jordfordeling, ikke alene vækker Interesse, men ogsaa giver Anledning til Meningsforskelle. Saaledes har det været tidligere ved Jordlovenes Behandling, og saadan er det ogsaa denne Gang. Naar nu Sindene igen er sat i Bevægelse i Anledning af det forelagte Lovforslag, saa synes jeg, der er Grund til at undersøge, hvorvidt denne Diskussion og den Modstand og Kritik, der er fremkommet, har været berettiget.

Her mener jeg, at der er 3 Spørgsmaal, som maa klares, før man tager afgjort og endelig Stilling til denne for hele vort Samfund, vil jeg nok antyde, og ikke mindst for Danmarks Ungdom og for de indeklemt Husmandsbrug saa betydningsfulde Sag. For det første: Er der Trang til en bedre Jordfordeling i et Landbrugsland som Danmark? Dernæst: Har de smaa Landbrug, som Lovforslaget jo omfatter, Mulighed for at klare sig, saa at det samfundsøkonomisk er forsvarligt med en anden Jordfordeling? Og endelig: Kan den nødvendige Jord skaffes?